

Sunuş

Uluslararası Psikanaliz Yılığının 9. sayısı ile, okurlarla tekrar buluşmaktan dolayı mutluyuz. 2017 derlemesinin ana temasını *Yıkım, Yeniden Yaratım ve Cinsellikler* olarak belirledik. *The International Journal of Psychoanalysis*'in (IJP) 2016 sayılarında çıkan makalelerden derlediğimiz bu seçki her yıl olduğu gibi bu yıl da bir taraftan uluslararası psikanaliz topluluğunda öne çıkan temaları yansıtıyor. Diğer taraftan da ülkemizdeki psikanalitik, toplumsal ve kültürel ortamın verdiği esinle, belirli kıstaslar çerçevesinde yaptığımız seçimlerden oluşuyor. Bu kıstaslardan biri de geçmiş sayılarda gündeme gelen düşünce ya da temaları sürdürmektir. Bu anlamda elinizdeki kitabı, geçen yıl yayımlanan “Ölüm Dürtüsü” başlıklı 2016 derlemesindeki tartışmaların bir devamı olarak da okuyabilirsiniz. Bu defa yıkıcı ve saldırgan dürtülerin akıbetini, yıkıcılığın yaratıma dönüştüğü yaratıcı ruhsal hamleyi ele alan metinlerle konuyu ilerletmeyi amaçladık.

* * *

Derlememizin ilk makalesi T. H. Ogden'in “Yıkıcılığın Yeniden Değerlendirilmesi: Winnicott'un ‘Nesne Kullanımı ve Özdeşleşmeler Yoluyla İlişki Kurma’ Makalesi Üzerine” başlıklı çalışması. Ogden bu çalışmada Winnicott'un 1968 tarihli “Nesne Kullanımı ve Özdeşleşmeler Yoluyla İlişki Kurma” metnini ele alıyor. Ogden bir dönüm noktası oluşturan bu makalede “Winnicott'un bize nesne kullanımının *nasıl bir his olduğunu* gösterdiğini” ve bunun bir analistin “*nesnelere kullanma kapasitesini geliştirme süre-*

cini ilk kez keşfettiği an” olarak görülebileceği bir ilk olduğunu vurguluyor. Ogden bebeğin, annenin yeterli bir anne olma hissini *gerçeklikte* yok etmesi üzerinde duruyor. Annenin tam da yıkımdan hayatta kalma deneyimini yaşarken bebek için gerçek bir dış nesneye dönüştüğünü ortaya koyuyor. Hasta için de analistin hayatta kalmasının önemine değinen yazar, analistin yıkım deneyiminden sağ çıkabildiği ve çıkamadığı klinik örnekler getiriyor. Ogden’in bu Winnicott okuması, Winnicott’u yorumlayan bir başka çağdaş kuramcı olan Fransız psikanalist R. Roussillon’un görüşleriyle çarpıcı bir paralellik taşıyor. Nesne kullanımını “yoğrulabilir aracı” (*medium malleable*) kavramını içsel ve dışsal nesneyi kapsayacak şekilde genişleterek tasvir eden; anne nesnesini, deneyimleyen ve bebeğin deneyimine aracılık eden, “özne olan bir nesne” olarak tanımlayan Roussillon’un yıkıcılık, yaratıcılık ve simgeleştirme arasındaki ilişki üzerine görüşlerini *UPY*’nin geçmiş sayılarında okuyabilirsiniz.¹

İtalyan psikanalist G. Civitarese “Yüceltme Üzerine” başlıklı makalesinde Freud’un kuramında önemli bir yeri olan, günümüzde ise sanat ve yaratıcılığa psikanalitik yaklaşımda artık eskisi gibi kullanılmayan yüceltmeyi farklı bir bakış açısıyla yeniden ele alıyor. Freud’un kuramında yıkıcı ve cinsel dürtülerin akıbetini tanımlayan “yüceltme” kavramının bir belirsizlik taşıdığına değinen yazar Freud’da ve Freud sonrası kuramcılarda kavramın gelişimini ve kapsamını uzun uzadıya inceledikten sonra felsefe ve estetik alanındaki “yüce” ve “yüce estetiği” mefhumunu yüceltmeyle ilintili olarak ele almayı öneriyor. Yüceliğin özünde kayıpla ve erken dönemdeki travma yaratan etkenle ilişkili olduğunu vurgulayarak, yüceltmeyi de bu bağlamda kavramlaştırmayı öneriyor. Civitarese’nin kavramlaştırması yüceltmeye Bioncu bir yaklaşım getiriyor. Bu makale felsefe ve sanat alanlarını psikanalizle buluşturan disiplinlerarası bir çalışma niteliği de taşımakta ve alan dışından okurların oldukça ilgisini çekeceğini tahmin ediyoruz.

* * *

Kitapta “cinsellikler” konusu Flanders ve arkadaşlarının çok kapsamlı bir çalışmasında ele alınıyor: “Eşcinsellik Konusu Üzerine: Freud Ne Demişti?” Çalışmada, Freud’un eşcinsellik üzerine görüşleri Fliess’e mektupla-

1 Roussillon, R. (2016), “Birincil Simgeleştirme Üzerine Çalışmaya Giriş”. *Uluslararası Psikanaliz Yılığ* 2016: *Ölüm Dürtüsü*, İstanbul: Bilgiyay.

Roussillon, R. (2014), “Dürtülerin Bağlanması ve Bağlanamamasında Nesnenin İşlevi”, *Uluslararası Psikanaliz Yılığ* 2014: *Psikanalizde Fransız Okulu*, İstanbul: Sel Yayıncılık.

rındaki ilk varsayımlarından *Psikanalizin Anahatları* (1940) adlı kitabındaki son gözlemlerine kadar olan süreçte enine boyuna inceleniyor. Yazarlar Freud'un eşcinselliklerin varlığını teyit eden ilk kişi olduğu saptamasında bulunuyorlar. Freud'un yer yer çelişkili görüşlerini irdeleyerek onun eşcinsellik konusunda keskin yorumlardan uzak durduğunu ve bu konuda daha ileri düşüncelere zemin oluşturan zengin ve çeşitlik içeren bir temel ortaya koyduğunu gösteriyorlar.

Cinsellik konusundaki bir başka çalışma da Britanyalı kuramcı D. Meltzer'in ilk defa gün ışığına çıkan bir makale taslağı: "ARŞİV ÇALIŞMALARI: Donald Meltzer'in Cinsellik Üzerine Yayımlanmamış Taslak Makalesi." 2004 yılında vefat eden D. Meltzer Freud, M. Klein ve Bion'un kuramları arasında köprü kuran çalışmalarıyla tanınıyor. Psikanalize kazandırdığı kavramlar arasında bilhassa *claustrum*, içe nüfuz eden özdeşleşim (*intrusive identification*), yapışkan özdeşleşim (*adhesive identification*), parçalara ayırma/ayırılma (*dismantling*) ve estetik çatışma sayılabilir. ABD asıllı kuramcı 1954'te M. Klein'la analizden geçmek için Londra'ya gidip daha sonra orada yerleşerek Britanya vatandaşlığına geçmiştir. Kariyerine çocuk analisti olarak başlayan, daha sonra erişkin analisti de olan Meltzer, E. Bick'den süpervizyon almış ve uzun yıllar Tavistock Kliniği'nde çalışmıştır.

Makale Meltzer'in, kendisinden süpervizyon alan A. Mason'un vakası üzerine yorumlarından oluşuyor; yazarın cinsellik evreleriyle ilgili kuramının ve eşcinsellik hakkındaki görüşlerinin gelişimini sergiliyor. Süpervizyon vakasının ilgili kısımları da yayına dahil edilmiş. Taslağın nasıl bulunduğu dair hayli ilginç öyküyü ise M. Rustin'in "Meltzer'in Cinselliğe Yaklaşımı Üzerine Kısa Bir Yorum" başlıklı sunuş metninde ve A. A. Bronstein'in makaleye eşlik eden "Giriş Yazısı"nda okuyabilirsiniz.

* * *

Kitapta psikanaliz tekniğinin kuramına dair farklı görüşleri bir araya getiren ve klinik çalışmayı örneklendiren "Çağdaş Sohbetler" bölümü altında 3 metin okuyacaksınız. B. Ithier'nin ayrıntılı vaka sunumunu da içeren "Kimeraların Kolları" makalesi ile onun yorumunu yorumlayan B. Reis'in "Canavarlar, Düşler ve Delilik: 'Kimeraların Kolları' Üzerine Yorum" ve J. Abram'ın "Béatrice Ithier'nin 'Kimeraların Kolları' Makalesi Üzerine Bir Yorum" başlıklı çalışmaları. Ithier, metnini M. de M'Uzan'ın kimera, T. H. Ogden'in "analitik üçüncü" ve Winnicott'un çizmece oyunu (*squiggle*) arasında kurduğu paralelliklere dayandırıyor. Hasta tarafından temsil edilemeyen ve seansta

söze dökülemeyen deneyimi analistin işleminin yollarından biri olarak kimer'a'ya getirdiği yorumda kimer'a'yı zihinsel bir çizmece oyunu gibi ele alıyor.

Analistin hastanın simgeleşemeyen deneyimlerini temsile kavuşturma çalışmasına odaklanan diğer iki metin D. Birksted-Breen'in "Biokülarite, Psikanalistin İşleyen Zihni" makalesiyle R. Josef Perelberg'in "Olumsuz Varsanı-lar, Rüyalarda ve Varsanılar: Çerçeveleyen Yapı ve Analitik Ortamdaki Tem-sili" başlıklı çalışması. Bion'un "binokülarite" kavramına atıfta bulunan Birksted-Breen analistin tutumunu "bioküler" dikkat biçimiyle tanımlıyor. Hayallemeye analiz etme işlevlerini bir araya getiren bioküler dikkatin "'göl-gede' kalmış veya temsil edilmemiş deneyimlerin öne çıkacağı, önce resimsel sonra fikrî olarak şekillendirileceği ruhsal alanın geliştirilmesi için gerekli" olduğunu vurguluyor. Yazar görüşlerini bir analizden çok etkileyici bir kesit-le örneklendiriyor.

Josef Perelberg ise haftada beş seansla yürütölen bir analizde hastanın varsanımsı deneyimlerinin anlamını inceliyor. Analitik karşılaşmanın drama-tik doğası üzerine düşüncelerini A. Green'in görüşlerine dayandıran yazar, çerçeveleyen yapının ve olumsuz varsanının zihnin yapılanmasındaki rolüne odaklanıyor. Bu makalede Green'in "olumsuzun çalışması" kavramını işle-yen yazar "yıkım" ve "yaratım" konusunu genişleten bir katkı sunuyor.

* * *

Yıllıkta ayrıca günümüzün can alıcı meselelerinden biri olan mülteci sorununa ilişkin çok zengin bir çalışmaya yer verdik. M. Leuzinger-Bohleber ve arkadaşlarının Frankfurt Sigmund Freud Enstitüsü bünyesinde, başka ku-rumlarla işbirliği içinde yürüttüğü çalışmayı özetleyen ve sonuçlarını bildiren bu makale "Psikanalizin Güncel Mülteci Krizine Katkısı Ne Olabilir? ADIM ADIM'dan Ön Bildiriler: Bir 'Ön Kabul Kampındaki' Mültecileri Destekle-yen Psikanalitik Bir Pilot Proje ve Travma Yaşayan Mültecilere Kriz Müda-haleleri" başlığını taşıyor. ADIM ADIM projesi ve Leuzinger-Bohleber ve ar-kadaşlarının çalışması güncel travmayla ilgili psikanalistlerin katkılarının ne denli önemli olduğunu gözler önüne seriyor. Bu katkının ülkemizde mülteci-lerle yapılan çalışmalarda klinisyenlere ilham vereceğine inanıyoruz.

Son olarak bu yıl da derlememizde bir psikanalitik film incelemesine yer verdik: "İda'nın Hikâyesi: Yas Değil Selamete Ererek Kurtuluş." Polonya-lı psikanalist Maciej Musiał makalesinde Pawel Pawlikowski'nin ödüllü filmi *İda*'yı inceliyor. Polonya'da Holokost sırasında ebeveynlerini kaybeden İda'yla teyzesinin ağır kayıplarını ve çatışmalarını konu alan filmin analizi se-

vilen nesnelerin erken ve ani kaybının nasıl yas tutmayı engelleyen kahredici bir acı verdiğiine odaklanıyor. Filmin ve makalenin mercek altına aldığı kayıp, yas ve travma konusu ise bu kitaptaki tüm makaleleri alttan alta kat eden temel meselelerden birini oluşturuyor kuşkusuz.

* * *

The International Journal of Psychoanalysis'teki güncel makalelerin bir kısmını PEP'te yer alan *IJP Open* kısmında, yayımlanmadan önce okuyabileceğinizi ve yorumlarınızla makalelere katkıda bulunabileceğinizi hatırlatmak isteriz.

Önümüzdeki yıl 10. sayımızda yine zengin bir içerikle ve bu defa 10. yıla özgü farklı bir etkinlikle okurlarla buluşmayı planlıyoruz.

Verimli ve keyifli okumalar dileriz.

NİLÜFER ERDEM

Türkçe Yıllıklar Editörü ve Avrupa Yıllıkları Başeditörü

Uluslararası Psikanaliz Yıllığı'yla ilgili haber ve gelişmeleri Facebook (<https://www.facebook.psikanalizyilligi.com>) ve Twitter (PsikanalizYIL) üzerinden takip edebilirsiniz. Bloğumuzdan (<http://psikanalizyilligi.com>) Yıllıklardaki makaleler üzerine tartışmaları okuyabilir, duyuruları takip edebilir, yorum ve yazılarınızla siz de katkıda bulunabilirsiniz.